

Academiejaar 2008-2009

Programmagids

Master in de handelswetenschappen

Master HW - Internationaal Zakenwezen

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp.	Semester	Deeltijds
Erasmus uitwisselingsprogramma IV	Erasmus	1	1 + 2	/
BTW en andere belastingen		6	2	/
Personen- en vennootschapsbelasting		6	1	/
Onderzoeksmethodologie		6	1	/
Masterproef IZ		18	1 + 2	/
Globale politieke en juridische omgeving		6	1	/
Internationaal zaken doen		6	2	/
Internationaal management		6	1	/
Internationale Economie: capita selecta		6	2	/
Consolidatie en IFRS		6	1	/
Bank - en verzekeringswezen		6	1	/
Beleggingsleer		6	1	/
Vermogensplanning		6	2	/
Beoordelings- en beloningsbeleid		6	1	/
Personeelsstromen		6	1	/
Strategisch HRM		6	2	/
Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen		6	2	/
Speciale topics in marketing		6	1	/
Marketingcommunicatie		6	2	/
Consumer Behavior		6	1	/
Marketing Engineering		6	2	/
Haveneconomie, transport en logistiek		6	2	/

Studiecontract

De opleiding tot master in de handelswetenschappen aan de Lessius Hogeschool sluit rechtstreeks aan bij de bachelor in hetzelfde domein en bouwt voort op de daar verworven competenties.

Zij biedt een verdiepende opleiding aan binnen het vakgebied van de bedrijfseconomische wetenschappen. Deze verdieping van kennis en inzichten heeft betrekking op een aantal van de disciplines maar blijft tegelijkertijd aandacht houden voor aangrenzende deeldomeinen.

In de masteropleiding staan wetenschappelijke inzichten en onderzoekscompetenties centraal. Studenten leren om op een zelfstandige manier complexe problemen uit de bedrijfsomgeving te beoordelen en in een context van multidisciplinariteit en onzekerheid wetenschappelijk verantwoorde oplossingen uit te werken.

Masters kunnen omgaan met een pluraliteit van mogelijke oplossingen en deze samen met de probleemstelling helder en overtuigend communiceren aan zowel vakgenoten als niet-vakgenoten, ook internationaal.

Zij geven creatief richting aan nieuwe en zinvolle onderzoeksthema's en nemen verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en implementatie van economisch verantwoorde oplossingen.

Masters hebben een nuchtere, wetenschappelijke kijk op de werkelijkheid die hen in staat stelt om onderzoek, werkveld en maatschappij efficiënt en doelgericht met elkaar te verbinden.

Erasmus uitwisselingsprogramma IV

Code: HW_oErasmIV
Groep: Erasmus
Studiepunten: 1
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: /
Coördinator: N. N.

BTW en andere belastingen

Code: AF1oBTWea

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Beheydt Bart, Crabbé Karen, Dieltiens Eugeen, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- BTW en andere belastingen

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 2 modules: enerzijds "Btw" en anderzijds "Andere belastingen".

In de module "Btw" komen de volgende elementen aan bod:

- Inleiding
- Btw-belastingplicht
- Werkingssfeer
- Maatstaf van heffing
- Tarief van de belasting
- Vrijstellingen
- Aftrek van voorbelasting
- De voldoening van de belasting
- Bijzondere regelingen
- Algemene procedure inzake btw

In de module "Andere belastingen" worden de volgende elementen behandeld:

- Internationale fiscaliteit
- Registratierechten
- Schenkings- en successierechten
- Overige belastingen (beknopt)
- Sociale zekerheidsbijdragen voor werknemers en zelfstandigen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabi van de docenten

Aanbevolen leermiddelen

voor het deel internationale fiscaliteit: *Fiscale Gids*, Standaard Uitgeverij, laatste editie vanaf afdeling 80 + wetenschappelijke artikels (zullen op toledo ter beschikking gesteld worden).

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

Examencontract

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

Begeleiding

Naast de cursus en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Personen- en vennootschapsbelasting

Code: AF1oPersVenBel

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Callens Boudewijn, Van Rompay Christiaan

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Personen- en vennootschapsbelasting

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 2 modules: enerzijds "Personenbelasting" en anderzijds "Vennootschapsbelasting".

In de module "Personenbelasting" komen de volgende elementen aan bod:

- Inleiding
- Soorten belastingen
- Beginselen van belastingheffing
- Algemene kenmerken
- Wie is onderworpen aan de P.B.?
- Grondslag van de P.B.
- Onroerende inkomsten
- Roerende inkomsten
- Beroepsinkomsten
- Diverse inkomsten
- Aftrekbare bestedingen
- Uitgaven die recht geven op een belastingvermindering
- Aanslag van de echtgenoten en hun kinderen
- Aanslagberekening

De module "Vennootschapsbelasting" omvat de volgende elementen:

- Het toepassingsgebied van de Venn.B.
- De juridische grondslag van de Venn.B. (inclusief de bepaling van het fiscaal resultaat)
- De berekening van de belasting en van de voorheffingen
- De verdeling van het maatschappelijk vermogen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Module "Personenbelasting": *Fiscale Gids*, Standaard Uitgeverij, laatste editie.

Module "Vennootschapsbelasting": Syllabus van de docent.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Mondeling examen voor beide modules.

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen voor beide modules.

Examencontract

Mondeling examen voor beide modules.

Begeleiding

Voor vragen i.v.m. de leerstof kan steeds contact worden opgenomen met de docenten.

Onderzoeksmethodologie

Code: HWMoOM

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Cools Martine, De Beule Filip, De Winne Sophie, Geyskens Kelly, Schoubben Frederiek, Van Beveren Ilke, Van

Rompuys Guido, Van Uytbergen Steve, Verheyen Paul

Coördinator: Van Rompuys Guido

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Onderzoeksmethodologie

Inhoud

GEMEENSCHAPPELIJK GEDEELTE (3 STUDIEPUNTEN)			
METHODE	AANTAL COLLEGES	TOPIC	MATERIAAL
Aanvullingen regressie-analyse	2 à 3	Seizoensale data en dynamische modellen	Studenmund (2006) Ch 12 en Ch 15 Murray (2006) Ch. 17 Syllabus
Factoranalyse	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, Theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplificeerd voorbeeld Uitwerking reële gevalstudie	Hair (2006) Ch. 3 Sharma (1996) Ch. 5 Syllabus
Clusteranalyse	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, Theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplificeerd voorbeeld Uitwerking reële gevalstudie	Hair (2006) Ch. 8 Sharma (1996) Ch. 7 Syllabus
Logistische regressie	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplificeerd voorbeeld	Studenmund (2006) Ch 13 Syllabus

Afstudeerrichtingspecifiek deel:

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein HRM (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (docent Sophie De Winne) eigen aan het onderzoeksdomein HRM gaat in op de verschillende fasen van het onderzoeksproces. De colleges lopen parallel met en dienen ter ondersteuning van de masterproef.

Volgende thema's worden behandeld:

1. informatie over de procedure van de masterproef in de afstudeerrichting HRM
2. hoe en waar informatie opzoeken?
3. opzet en organisatie van kwantitatief onderzoek
4. opzet en organisatie van kwalitatief onderzoek
5. datacleaning
6. analysetechnieken in SPSS (beschrijvende cijfers, (M)ANOVA, lineaire en logistische regressie, cluster- en factoranalyse)
7. tips voor het schrijven van een wetenschappelijke tekst

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten waar relevante (wetenschappelijke) informatie kan gevonden worden en relevante informatie kunnen opzoeken
2. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
3. methodologische keuzes kunnen maken en beargumenteren inzake steekproefkader, steekproef, respondent, bevragingmethode en responsstrategie
4. een vragenlijst kunnen opstellen die past bij de gehanteerde bevragingmethode (telefonisch, schriftelijk en face-to-face)
5. data analyseklaar kunnen maken

6. data uit kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek kunnen beschrijven en analyseren
7. de gevonden resultaten op wetenschappelijke wijze kunnen rapporteren

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein OM (3 studiepunten)

Dit methodologisch deel gaat in op de aanwending van kwantitatieve methodes voor het oplossen van reële ondernemingsproblemen, waarbij de volgende methodes aangereikt zullen worden:

Optimalisatie

Lineaire Programmatie met aandacht voor modelbouw, gevoeligheidsanalyse en dualiteit

Geheeltallige programmatie (Integer Programming)

Projectplanning

Simulatie

Aan het eind van de cursus moet de student:

Een bedrijfseconomische situatie kunnen omzetten naar een kwantitatief model

Het geconstrueerde model kunnen oplossen met de geschikte methode

Pro's en contra's van de geziene methodes kunnen formuleren

De geldigheid van verschillende technieken kunnen bepalen

Resultaten van de toegepaste methodes interpreteren in termen van de vooropgestelde bedrijfseconomische situatie

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoek sdomein FM (3 studiepunten)

De leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoek sdomein FM wordt opgebouwd op basis van de belangrijkste onderdelen van wetenschappelijke artikels in de finance-literatuur. Voor elk onderdeel van een artikel worden de belangrijkste beslissingen en aandachtspunten (Wat is het doel? Welke alternatieve benaderingswijzen zijn er? Hoe kies je de gepaste aanpak? enz.) kritisch besproken aan de hand van voorbeelden uit (gepubliceerde) papers:

1. De abstract en de introductie
2. Het literatuuroverzicht en de ontwikkeling van de onderzoekshypothese(s)
3. De gegevensverzameling en de steekproefopstelling
4. De econometrische methodologie
5. De bespreking van de resultaten
6. De conclusies
7. De literatuurlijst

Aan het eind van deze leeractiviteit moet de student in staat zijn om een academische paper uit het onderzoeksdomein Financieel Management (zowel in zijn geheel als wat de afzonderlijke bestanddelen van de paper betreft) kritisch te analyseren en te beoordelen. Daarnaast stelt deze leeractiviteit zich tot doel de student verregaande ondersteuning te bieden bij de uitwerking van de masterproef.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein AF (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (coördinator Martine Cools) eigen aan het onderzoeksdomein AF (3 studiepunten) biedt ondersteuning voor het uitvoeren van de meesterproef. Het concrete doel is de studenten in staat te stellen de bestaande wetenschappelijke literatuur kritisch te evalueren, en om hen vertrouwd te maken met de onderzoeksmethodes die gangbaar zijn binnen Accountancy en Fiscaliteit.

Inhoud:

1. Inleiding tot de meesterproef
  - Algemene uitleg over de opbouw van de meesterproef en van het methodologische vak
  - Inleidende tips voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek (i.v.m. dataverzameling, literatuur, rapporteren...)
  - Aanreiken van thema's voor de literatuurproef: meesterproef door de promotoren
2. Onderzoeksmethodes
  - Survey onderzoek: steekproeftrekking, vragenlijst, dataverzamelingsproces, responsstrategieën, data input en cleaning.
  - Kwalitatief onderzoek: wat is kwalitatief onderzoek, hoe bereik je betrouwbare onderzoeksresultaten op basis van case studies, illustratie met behulp van CAQDAS
  - Verwerken van datareeksen: vertalen van onderzoeksvragen naar data-noden, correlatie versus causaliteit (exogene versus endogene variabelen), data-inspectie en voorafgaande analyse, keuze van de geschikte kwantitatieve methode.
3. Analyseren van de overige onderdelen van een wetenschappelijke paper
  - Abstract, inleiding, literatuuroverzicht
  - Resultaten, discussie, conclusie, referentielijst

Aan het eind van deze leeractiviteit moet de student in staat zijn om een wetenschappelijk artikel uit het onderzoeksdomein Accountancy en Fiscaliteit kritisch te analyseren en te beoordelen. Daarnaast heeft deze leeractiviteit tot doel de student verregaande ondersteuning te bieden bij de uitwerking van de masterproef: hij/zij moet in staat zijn om de meest geschikte onderzoeksmethode te selecteren, deze selectie te motiveren, de data gebruiksklaar maken en op de juiste wijze te analyseren. Verder zal hij/zij leren hoe de masterproef moet opgebouwd worden zodat de gevonden resultaten op een wetenschappelijke wijze kunnen gerapporteerd worden.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein IZW (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein IZW gaat in op de verschillende fases en methodes van het onderzoeksproces. Deze leeractiviteit stelt zich tot doel de student het nodige inzicht te bieden bij de methodologische uitwerking van (wetenschappelijk) onderzoek.

Volgende thema's worden behandeld:

1. Inleiding tot onderzoeksmethodologie
  - a. Algemene uitleg over de opbouw van het methodologische vak
  - b. Inleiding tot wetenschappelijk onderzoek: literatuuronderzoek, dataverzameling en -verwerking, rapporteren.
2. Onderzoeksmethodes
  - a. Enquête onderzoek: steekproeftrekking, vragenlijst, dataverzamelingsproces, responsstrategieën, data invoeren en bewerken.
  - b. Kwalitatief onderzoek: wat is kwalitatief onderzoek, hoe bereik je betrouwbare onderzoeksresultaten op basis van gevalstudies, illustratie met behulp van CAQDAS
  - c. Verwerken van datareeksen: vertalen van onderzoeksvragen naar datanoden, correlatie versus causaliteit (exogene versus endogene variabelen), data-inspectie en voorafgaande analyse, keuze van de geschikte kwantitatieve methode.
3. Analyseren van de overige onderdelen van een wetenschappelijke paper
  - a. Abstract, inleiding, literatuuroverzicht
  - b. Resultaten, discussie, conclusie, referentielijst

Aan het einde van de cursus moeten studenten in staat zijn om relevante onderzoeksvragen te kunnen formuleren voor internationale managementproblemen, verschillende relevante onderzoeksmethodologieën kunnen toepassen, vragen (lijsten) kunnen (op)stellen die passen bij de verschillende onderzoeksmethodologieën, en tenslotte data kunnen bewerken, beschrijven en analyseren.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein Marketing

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (docent Kelly Geyskens) eigen aan het onderzoeksdomein Marketing (3 studiepunten) gaat in op de verschillende fasen van het onderzoeksproces. De colleges lopen parallel met en dienen ter ondersteuning van de masterproef. De behandelde topics worden steeds geïllustreerd aan de hand van wetenschappelijke papers uit het domein zodat de student leert hoe men kritisch moet omgaan met een wetenschappelijke paper en tot de masterpaper moet komen.

Volgende thema's worden behandeld:

1. informatie over de procedure van de masterproef in de afstudeerrichting Marketing
  - a. Welke onderzoeken kan je doen (i.e. mogelijke onderwerpen?)
  - b. hoe doe je onderzoek (onderzoeksvragen, onderzoeksopzet...)?
  - c. Hoe zoek je relevante literatuur?
2. opzet en organisatie van kwantitatief onderzoek
3. opzet en organisatie van kwalitatief onderzoek
4. datacleaning
5. analysetechnieken in SPSS (beschrijvende cijfers, (M)ANOVA, lineaire en logistische regressie, cluster- en factoranalyse)
6. tips voor het schrijven van een wetenschappelijke tekst

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten waar relevante (wetenschappelijke) informatie kan gevonden worden en relevante informatie kunnen opzoeken
2. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
3. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
4. methodologische keuzes kunnen maken en beargumenteren inzake steekproefkader, steekproef, respondent, bevragingmethode en responsstrategie
5. een vragenlijst kunnen opstellen die past bij de gehanteerde bevragingmethode (telefonisch, schriftelijk en face-to-face)
6. data analyseklaar kunnen maken
7. data uit kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek kunnen beschrijven en analyseren
8. de gevonden resultaten op wetenschappelijke wijze kunnen rapporteren

Doelstellingen

Beschrijving

Dit opleidingsonderdeel biedt een overzicht van analysetechnieken die toelaten de meest courant beschikbare data op een kwantitatieve manier te exploreren. In aanvulling op lineaire regressie (zie OMEc III Ba3) wordt in een gemeenschappelijk gedeelte aandacht besteed aan de analyse van seizoenale data, factoranalyse, clusteranalyse en logistische regressie. Bedoeling is dat de studenten:

- leren inzien wat de mogelijkheden van elk van deze technieken zijn;
- welke technieken onder welke voorwaarden kunnen gebruikt worden voor de analyse van cross-sectie datasets resp. tijdreeksdata
- welk soort variabelen vereist zijn om deze technieken te mogen gebruiken;
- computeroutput terzake kunnen interpreteren

In de optiespecifieke delen worden die technieken die relevant zijn voor het uitwerken van de concrete meesterproef verder uitgediept en desgevallend aangevuld (vb. gebruik van panel-datasets). Daarnaast wordt eveneens de nodige ruimte voorzien voor het aanbrengen van de noodzakelijke technieken en methoden van kwalitatief onderzoek.

Na het doorlopen van de volledige cyclus moet elke student in staat zijn:

- zijn/haar meesterproef op een wetenschappelijk verantwoorde manier met een kwantitatieve en kwalitatieve analyse te onderbouwen, maar eveneens;
- een wetenschappelijk onderbouwde aanzet te geven tot het analyseren van een ruime waaier van concrete (bedrijfs) economische problemen vraagstellingen

Studenten kunnen tijdens het academiejaar eveneens verzocht worden mee te werken aan experimenten i.v.m. vernieuwende onderwijsmethoden.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabus samengesteld door de docent(en)
 cursusnota's van de docent
 Capita selecta uit de aanbevolen leermiddelen
 Teksten en slides worden verspreid via Toledo

Aanbevolen leermiddelen

Gemeenschappelijk gedeelte

Verplicht: Geselecteerde hoofdstukken uit

Hair, J.F., et al. (2006), *Multivariate Data Analysis*, Pearson, Prentice Hall, 6th ed., 899 p.

Murray, M.P., (2006), *Econometrics. A Modern Introduction.*, Pearson Addison Wesley, 929 p.

Sharma, S., (1996), *Applied Multivariate Techniques*, John Wiley & Sons Inc., 493 p.

Studenmund, A.H., (2006), *Using Econometrics. A practical Guide*, Pearson Addison Wesley, 5th ed. 639 p.

Aanbevolen: geselecteerde hoofdstukken uit

Brown, W.S., (1991), *Introducing Econometrics*, West Publishing Company, 428 p.

Keller, G., (2008), *Managerial Statistics*, South Western Cengage Learning, 8th ed..

Afstudeerrichtingspecifiek gedeelte

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Operations Management:

Wayne L. Winston, *Operations Research, Applications and algorithms*, 4th edition, Thomson, Brooks/Cole, 2004

Hillier and Hillier, *Introduction to Management Science with Student CDrom*, 3de uitgave, McGraw Hill, 2008.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- Andere: Gemeenschappelijk gedeelte (3 studiepunten) Schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen voor het gemeenschappelijk gedeelte (50%).

Voor de leeractiviteit HRM

Een schriftelijk examen (oefeningen m.b.t. survey design en kwalitatief onderzoek), gecombineerd met een examen aan de computer (oefeningen m.b.t. multivariaatanalyse in SPSS).

Voor de leeractiviteit OM

permanente evaluatie en papers

Voor de leeractiviteit FM

Schriftelijk examen waarbij de student één of meerdere papers uit het onderzoek sdomein Financieel Management voorgelegd krijgt. Vervolgens wordt de student gevraagd om specifieke bestanddelen uit deze paper(s) kritisch te analyseren en eventueel suggesties te doen ter verbetering

Voor de leeractiviteit AF

Een schriftelijk examen, met de nadruk op de kritische bespreking van de verschillende onderdelen van wetenschappelijke papers, alsook mogelijke vragen naar uw aanpak van bepaalde onderzoekstopics.

Voor de leeractiviteit IZW

Een schriftelijk examen, gecombineerd met een praktische toepassing aan de computer (SPSS)

Voor de leeractiviteit Marketing

Een schriftelijk examen (oefeningen m.b.t. survey design en kwalitatief onderzoek), gecombineerd met een examen aan de computer (oefeningen m.b.t. multivariaatanalyse in SPSS).

3e examenperiode (augustus/september)

Analoog aan voorafgaande examenperiodes

Voor de leeractiviteit OM:

Schriftelijk examen

Examencontract

zoals voor de andere reguliere studenten

Begeleiding

HRM:

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu)

OM:

Paul Verheyen is bereikbaar via e-mail (paul.verheyen@lessius.eu)

FM:

Steve Van Uytbergen is zowel telefonisch (03/201.18.76) als via e-mail bereikbaar (steve.vanuytbergen@lessius.eu).

AF:

Martine Cools is bereikbaar via email (martine.cools@lessius.eu)

IZW:

Ilke Van Beveren is via e-mail bereikbaar (ilke.vanbeveren@lessius.eu).

Masterproef IZ

Code: HWMoMPIZ
Groep: /
Studiepunten: 18
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: De Beule Filip
Coördinator: Verckens Jan Pieter

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Masterproef IZ

Inhoud

De masterproef binnen de afstudeerrichting IZW bestaat uit twee delen: een collectief deel en een individueel deel. In het eerste, collectief deel werken de studenten in groep (maximaal 4 studenten) aan een literatuurstudie en het uittekenen van een onderzoeksopzet. Het tweede, individueel deel bouwt verder op het collectief deel. In dit deel werkt elke student individueel aan de eigen onderzoeksvraag, de formulering van de hypothesen, de analyse van de verzamelde data, en de presentatie van zijn resultaten.

De masterproef wordt daarbij uitgewerkt in 3 stappen: een literatuurstudie, een onderzoeksvoorstel, en een artikel.

De studenten kiezen eerst één van de door de docenten voorgestelde onderwerpen, en bereiden in groep (maximaal 4 studenten) een literatuurstudie voor. De literatuurstudie voorziet de theoretische en empirische achtergrond voor de individuele onderzoeksvragen.

Vervolgens werkt elke student een concreet onderzoeksvoorstel uit op basis van de literatuurstudie. Het onderzoeksvoorstel ontwikkelt de specifieke onderzoeksvraag, inclusief onderzoeksopzet, en dataverzameling.

De individuele eindrapportering gebeurt in de vorm van een wetenschappelijk artikel. De student stelt de eigen onderzoeksvraag scherp, inclusief formulering van hypothesen, analyse van de verzamelde gegevens, en duiding van de bedrijfsrelevantie.

Doelstellingen

Beschrijving

De student moet na het maken van de masterproef in staat zijn om zelfstandig een internationale probleemstelling te analyseren. De student moet een zinvol en haalbaar onderzoeksopzet kunnen uittekenen en consistent uitvoeren. De student moet in teamverband kunnen werken en duidelijk schriftelijk en mondeling kunnen communiceren en presenteren.

Vereiste voorkennis

Competenties

Kennis uit de opleidingsonderdelen IZW zijn aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Materiaal op leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

De studenten werken in groep (maximaal 4 studenten) aan:
- een literatuurstudie;

- de ontwikkeling van onderzoeksvragen;
- het uittekenen van een onderzoeksopzet;
- de dataverzameling.

De studenten werken individueel aan:

- het scherp stellen van de eigen onderzoeksvraag;
- de formulering van onderzoekshypothesen;
- de analyse van de verzamelde data;
- de conclusies.

De verwachte output is:

- een collectieve literatuurstudie;
- een individueel onderzoeksvoorstel, inclusief onderzoeksopzet;
- een individueel artikel (inleiding, theorie en hypothesen, methodologie, resultaten, discussie en implicaties voor beleid en praktijk).

Evaluatie

Types

- paper/verslag
- presentatie
- permanente evaluatie
- Peerassessment/selfassessment

2e examenperiode (juni)

De verdeling van de 18 studiepunten over de 3 samenstellende delen ziet er als volgt uit:

Literatuurproef: 4 studiepunten (beoordeling van schriftelijk rapport; en peer assessment van de groepswerking)

Onderzoeksvoorstel: 4 studiepunten (beoordeling op basis van tekst en presentatie)

Masterpaper: 10 studiepunten (beoordeling van artikel, presentatie, verdediging en proces)

3e examenperiode (augustus/september)

Zie algemene richtlijnen Departement Handelswetenschappen. De opdracht voor de septemberzitting zal mee afhangen van de scores behaald op het collectief en individueel deel in de junizitting.

Examencontract

Examen contract niet mogelijk

Begeleiding

Filip De Beule, Ysabel Nauwelaerts, Ilke Van Beveren, en Karen Crabbé treden op als promotor. Zij zijn bereikbaar via telefoon en e-mail.

Globale politieke en juridische omgeving

Code: IZ1oGPJO

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Claeys Stijn, Govaerts Francois, Roctus Dirk

Coördinator: Roctus Dirk

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Globale politieke en juridische omgeving

Inhoud

Een eerste module behandelt de economisch-rechtelijke normen van de Wereldhandelsorganisatie en van de Europese Unie.

- Economisch-rechtelijke normen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie: GATT, GATS, TRIPS
- Bijzondere aspecten van Europees Economisch Recht:
  - Douane-unie en vrij verkeer (goederen, dienstverlening, vestiging, kapitaalverkeer en betalingsverkeer)
  - Steunmaatregelen van de lidstaten
  - Anti-dumpingregime
  - Geschillenregeling inzake Europees economisch recht

De tweede module gaat dieper in op de politieke omgeving in de verschillende landen en regio's van de wereld. De bestaande politieke systemen en geldende beleidsmaatregelen beïnvloeden ondernemings-strategie en –beleid. Er wordt ingegaan op de verschillende niveaus van overheid van regionaal, nationaal tot internationaal niveau en hoe daarop als internationaal bedrijf in te spelen.

Bijvoorbeeld:

- Actuele internationale politieke verhoudingen en hun belang voor internationale managers
- Europees besluitvormingsproces en impact van Europees beleid op ondernemingen
- Belang en impact van Belgisch en Vlaams buitenlands beleid op privé-sector

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten kunnen aan het einde van dit opleidingsonderdeel de impact van de globale verschillen in de politieke en juridische omgeving op het internationale strategische en operationele ondernemingsbeleid van een bedrijf evalueren en managen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Begeleiding

De studenten kunnen steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Internationaal zaken doen

Code: IZ10I2D

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Beule Filip, Van Beveren Ilke

Coördinator: Van Beveren Ilke

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Internationaal zaken doen

Inhoud

Deze cursus bestaat uit drie modules.

De eerste module beschrijft de basisconcepten en economische modellen ter evaluatie van internationale locatiekeuzes. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de praktische implementatie van een locatiekeuze in specifieke sectoren. De volgende sectoren worden daarbij specifiek behandeld: Kleding en mode; high-tech; auto­mobiel en agro-food.

De tweede module gaat dieper in op de betekenis van buitenlandse directe investeringen voor gast- en thuislanden, met bijzondere aandacht voor de impact op het thuisland. Specifieke topics die aan bod komen zijn:

- Impact van uitgaande buitenlandse investeringen op de tewerkstelling, productie en export in het thuisland.
- Gevolgen van globalisatie op de samenstelling van de beroepsbevolking in het thuisland.
- Gevolgen van globalisatie voor de productiestructuur in het thuisland.

De derde module bestaat uit het uitwerken van een internationalisatieproject voor een specifieke onderneming, sector en land, inclusief het maken van een marktstudie. Dit project resulteert in een groeps­werk (paper) die mondeling gepresenteerd en verdedigd dient te worden tijdens de laatste colleges.

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten hebben aan het einde van dit opleidingsonderdeel affiniteit met internationaal zaken doen in specifieke sectoren en verschillende regio's. Ze zijn in staat om een analyse te maken van een potentiële lokalisatiebeslissing van een onderneming. Naast een gestructureerde, schriftelijke motivering van deze locatiekeuze, zijn ze eveneens in staat om deze mondeling te presenteren.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Lesmateriaal (wetenschappelijke artikels en slides) wordt ter beschikking gesteld via Toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Ghemawat, Pankaj (2007) *Redefining Global Strategy: Crossing Borders in a World where Differences still Matter* (Harvard: Harvard Business School Publishing).
Dicken, Peter (2007) *Global Shift* (Sage Publications).

Werkvormen

Omschrijving

Naast hoorcolleges worden er ook een aantal interactieve sessies georganiseerd waarin specifieke gevalstudies geanalyseerd worden. Het groeps­werk (uitwerken van een internationalisatieproject) wordt tijdens de colleges gepresenteerd. Hierbij wordt ruimte voorzien voor kritische reflectie vanuit de groep.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- presentatie
- Peerassessment/selfassessment

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen. De studenten dienen verder een marktanalyse te maken van een uitgekozen sector in een bepaalde regio/land. Deze studie dient gepresenteerd en mondeling verdedigd te worden.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Begeleiding

De studenten kunnen steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Internationaal management

Code: IZ1oIntMan
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: De Beule Filip, Nauwelaerts Ysabel
Coördinator: De Beule Filip

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Internationaal management

Inhoud

Waarom bedrijven internationaliseren wordt onderzocht in het eerste stuk van dit opleidingsonderdeel. Dit deel benadrukt de basisconcepten en economische modellen die essentieel zijn voor de evaluatie en implementatie van internationale strategieën. Een onderscheid wordt gemaakt tussen verkoop, productie en innovatie. Intellectuele eigendomsrechten worden behandeld, met name merken en octrooien, inclusief een juridische benadering.

Hoe bedrijven internationaliseren wordt bestudeerd in het tweede luik van dit opleidingsonderdeel. Hier worden de verschillende internationalisatiemodes doorgelicht, zoals export en import; licentie, franchise en andere contractuele vormen; strategische allianties; en internationale 'joint ventures' en volledige dochterondernemingen.

- Bij export- en importmanagement wordt ingegaan op transportdocumenten, betaaltechnieken, douanedocumenten, alsook handelsassistentie.
- Internationaal investeren gaat in op het implementeren en managen van internationale joint ventures en acquisities.
- Hierbij worden ook typische contracten behandeld waarmee internationale managers geconfronteerd worden, alsook de afdwinging van internationale contracten, internationaal procesrecht en handelsarbitrage.

Het derde onderdeel behandelt de verschillende managementaspecten van internationaal zaken doen. In deze module gaat de aandacht naar de verschillende internationale managementfuncties: internationaal humanresourcemanagement, multinationalaal accounting, globale marketing, en internationaal operationeel beheer.

- Marketing gaat in op internationale marketingstrategie van segmenteren en positioneren en de internationale marketingmix van producten en diensten, inclusief prijszetting, promotie, reclame en distributie.
- Internationaal HRM gaat dieper in op internationale tewerkstelling, zoals expats en globale managers, alsook relevant bedrijfsbeleid. Verder wordt ingegaan op internationale arbeidsrelaties, zoals vakbonden en sociale normen.
- Internationaal accounting gaat in op boekhoudkundige repercussies van internationaal opereren. Er wordt dieper ingegaan op multinationalaal accounting, in casu transferprijzen en royalties.
- Internationaal operationeel beheer gaat in op push-pull mechanismes van productie, outsourcing en offshoring, kwaliteitsbeheer, en distributie- en inventarismanagement.

Doelstellingen

Beschrijving

Je kan aan het einde van dit opleidingsonderdeel het internationale strategische en operationele ondernemingsbeleid van een bedrijf evalueren en sturen, zowel in KMO's als in MNO's.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Daniels, Radebaugh and Sullivan (2008) International Business (Pearson Prentice Hall).
Lesmateriaal wordt ter beschikking gesteld via Toledo.

Werkvormen

Omschrijving

Naast hoorcolleges worden er ook interactieve sessies georganiseerd waarin specifieke gevalstudies geanalyseerd worden. Gevalstudies moeten kort voorbereid worden.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Mondeling examen met schriftelijke voorbereiding, deels gebaseerd op de schriftelijke rapportering van de gevalstudies.

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen met schriftelijke voorbereiding, deels gebaseerd op de schriftelijke rapportering van de gevalstudies.

Begeleiding

De docenten zijn steeds telefonisch of elektronisch bereikbaar.

Internationale Economie: capita selecta

Code: IZ1oIntEcon

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Crabbé Karen, Franck Tom, Van Beveren Ilke

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Internationale Economie: capita selecta

Inhoud

Dit vak bestaat uit drie delen:

Deel I : internationale fiscaliteit

In dit deel wordt de impact van vennootschapsbelasting op buitenlandse bedrijven en de tewerkstelling onderzocht.

Speelt de vennootschapsbelasting een rol in locatiebeslissingen van multinationals en hoe kan het de economische groei beïnvloeden? We bekijken ook de effectieve belastingdruk van een bedrijf. Hoe wordt die berekend, wat is het verschil met het nominale belastingtarief en wat zijn de trends in de Europese Unie met de huidige 27 landen?

Deel II : internationale finance

- Module A: Internationale financiële architectuur: In deze module worden de keuzes betreffende de wisselkoers, de financiële markten en de monetaire politiek behandeld.

- Module B: Wisselkoersen: In deze module wordt besproken hoe wisselkoersen tot stand komen. Zowel de spot als forward rate worden uitvoerig besproken. Ook complexere koersen worden bestudeerd.

- Module C: Internationale financiële transacties: In deze module wordt bestudeerd hoe gevoelig een onderneming is ten aanzien van zowel wisselkoersschommelingen als risico's verbonden met de internationale handel, en hoe een onderneming er zich tegen kan beschermen.

Deel III : internationale industriële organisatie

In dit onderdeel wordt dieper ingegaan op de bedrijfseconomische aspecten van de internationale economie. Uit de economische praktijk blijkt dat, ondanks de toenemende globalisatie, slechts een minderheid van alle bedrijven actief is op internationale markten. Welke factoren drijven deze bedrijven ertoe om zich internationaal te engageren? Kunnen bedrijven zelf de omstandigheden creëren die nodig zijn om te kunnen overleven in de globale economie? Niet alleen geïnternationaliseerde bedrijven, maar ook lokale bedrijven ondervinden gevolgen van de toenemende globalisatie. Welke strategieën kunnen zij hanteren om zich hiertegen te wapenen?

Gezien de kerncompetenties van het opleidingsonderdeel evenredig verdeeld zijn over de verschillende delen, moeten studenten voor ieder deel minstens een voldoende behalen om het opleidingsonderdeel succesvol af te sluiten.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Sercu, P., 2008, International Finance: Putting Theory to Practice, als pdf-file ter beschikking gesteld op toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Het schriftelijke examen zal bestaan uit drie delen: internationale fiscaliteit, internationale finance en internationale industriële organisatie. In de drie delen zal er getest worden of er voldoende inzicht in de literatuur en in verbanden

tussen kernbegrippen verworven hebben.

Voor het deel internationale finance zal er een opdracht tijdens de lessen gegeven worden.

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen van de drie modules.

Begeleiding

per deel kan u terecht bij de volgende docenten:

deel I: internationale fiscaliteit, Prof Dr. Karen Crabbé

deel II: internationale monetaire economie, Prof Dr. Tom Franck

deel III: internationale industriële organisatie, Prof Dr. Ilke Vanbeveren

Consolidatie en IFRS

Code: AF1oConsiFRS

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Clybouw André, Tiest Roger

Coördinator: Orens Raf

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Consolidatie en IFRS

Inhoud

Met betrekking tot de LA consolidatie worden volgende topics besproken:

- o Begrip controle en belangenpercentage,
- o Consolidatieverplichtingen,
- o Consolidatiekring,
- o Consolidatiemethoden en eerste consolidatie,
- o De geconsolideerde jaarrekening (volgens Belgische normen en volgens IFRS),
- o Kritische studie van het consolidatiebesluit van KB 30 januari 2001,
- o De verordening van de Europese Commissie,
- o Harmonisatie, Latente belastingen in de geconsolideerde jaarrekening,

Met betrekking tot de LA IFRS zullen de studenten in een eerste deel een overzicht krijgen van het economisch en institutioneel kader van financiële verslaggeving volgens de IFRS-standaarden. In deze uiteenzetting wordt o.a. terug verwezen naar het IAS-IFRS hoofdstuk van de cursus FRAP uit Ba2 en het schakelprogramma. Vervolgens wordt het IAS-framework besproken. Nadien worden de IAS/IFRS-statements besproken (met uitzondering van enkele gespecialiseerde normen). De statements worden gepresenteerd door de studenten op basis van groepswerking. Daarbij worden de IAS/IFRS-normen niet alleen op zichzelf maar ook in vergelijking met de Belgische wetgeving bestudeerd. In dit geheel zullen de special topics binnen financiële rapportering volgens IFRS zoals latente belastingen, fair value accounting en impairment in elk geval hun plaats vinden. Daarbij zal de aandacht ook uitgaan naar de onder IFRS verplichte opstelling van de kasstroom, de mutaties van het eigen vermogen, de segment- en interimrapportering, alsook de niet-financiële informatie in het jaarverslag. Verder komt de evaluatie van de kwaliteit van gerapporteerde winstcijfers en de invloed van IFRS op de jaarrekening aan bod.

Doelstellingen

Beschrijving

- o Het kennen van de verschillende consolidatietechnieken.
- o Het kunnen maken van toepassingen op consolidatie van op IFRS-gebaseerde jaarrekeningen.

- o Notie hebben van de meest gebruikte IFRS normen (zowel over de waarderings- als presentatiemethoden). Tevens dient de student de verschillen met Belgian GAAP te onderkennen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Degelijke kennis van de jaarrekening, deze komt overeen met de eindcompetenties van het opleidingsonderdelen Algemeen boekhouden (BA 1) en Financiële rapportering en analyse (BA 2)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: R. Tiest, Vademecum voor de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening, Intersentia, 2007
IAS/IFRS standaarden op website NBB
Studiemateriaal geplaatst op Toledo

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges aangevuld met werksessies
Voor het deel IFRS is er tevens een groepsopdracht.
De groepsopdracht is driedig:

* Opstellen van een schriftelijke samenvatting van de IAS/IFRS-statement (minimum 2 en maximum 4 bladzijden., lettertype times new roman, tekengrootte 11, enkel interlinie).

* Opstellen van een powerpointpresentatie waarin de statement geanalyseerd wordt en waarbij aandacht besteed wordt aan de gelijkenissen en verschillen met de huidige Belgische wetgeving. Elke presentatie moet minimum 15 en maximum 25 minuten in beslag nemen waarbij verwacht wordt dat elk groepslid een gedeelte van de presentatie mondeling voor zijn rekening zal nemen.

* De studenten die niet presenteren, zullen reageren op de presentatie o.v.v. vraagstelling, kritische bemerking. De studenten presentatoren zullen hierop gepaste antwoorden en reacties geven.

Deze actieve methodiek geeft aanleiding tot een beoordeling waarvan de punten zullen meetellen voor 35% van de eindscore op het vak. De beoordeling zal rekening houden met volgende punten:

* De diepgang, correctheid en het verzorgd karakter van het voorgelegde document en de powerpoint presentatie

* De kwaliteit van de gegeven mondelinge presentatie

* De kwaliteit van de antwoorden en reacties op de vraagstelling van de medestudenten

De bovenstaande opdracht wordt in groep uitgevoerd. Naargelang het aantal ingeschreven studenten kunnen de groepjes 2 tot 4 studenten tellen. De groepen worden samengeteld door de docent.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- presentatie
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

LA Consolidatie (50% van de punten) bestaat enkel uit een schriftelijk examen

LA IFRS (50% van de punten) bestaat voor 65% uit een schriftelijk examen en voor 35% uit een groepsopdracht. De kwotering van de groepsopdracht gebeurt op basis van de kwaliteit van de paper, de kwaliteit van de presentatie, de beantwoording van de vragen en permanente evaluatie in de vorm van de deelname in de discussie bij presentaties van de groepsopdrachten van de medestudenten.

3e examenperiode (augustus/september)

LA Consolidatie (50% van de punten) bestaat uit een schriftelijk examen

LA IFRS (50% van de punten) bestaat uit een schriftelijk examen. Dit examen is een uitgebreider schriftelijk examen in vergelijking met de eerste zitting.

Begeleiding

CLYBOUW André: IFRS

TIEST Roger : consolidatie

Bank - en verzekeringswezen

Code: FM1oBkVerzW

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Franck Tom, Van Heukelom Pieter

Coördinator: Franck Tom

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Bank- en verzekeringswezen

Inhoud

Binnen de module "Bankwezen" krijgen de studenten in de eerste plaats een overzicht van de verschillende soorten financiële instellingen en hun voornaamste activiteiten. Met het oog op het beschrijven van de omgeving waarbinnen financiële instellingen actief zijn, wordt vervolgens het relevante reglementaire kader besproken. In het derde deel van deze module wordt het (risico-)beheer van financiële instellingen behandeld. Doorheen deze module worden ook nog enkele recente ontwikkelingen in het bankwezen bestudeerd.

In de module "Verzekeringswezen" worden de studenten vertrouwd gemaakt met het typische verzekeringsjargon en met de werking van de belangrijkste verzekeringsproducten, met bijzondere aandacht voor risicoanalyse. Ook de voornaamste mathematische aspecten van verzekeringen komen daarbij aan bod.

Deel 1: Overzicht van het verzekeringswezen

1. Ontstaan en ontwikkeling van het verzekeringswezen
2. Classificaties in de verzekeringen
3. De verzekeringssector als economische factor
4. De distributie van verzekeringsproducten
5. De wet op de landsverzekering
6. Overzicht van de voornaamste verzekeringstakken
7. De Belgische en Europese omgevingsfactoren

Deel 2: Risicobeheer in de onderneming

1. Inleiding
2. Doelstellingen
3. Identificatie van de risico's
4. Evaluatie van de risico's
5. Risicoreductie door spreiding en diversificatie
6. Risicotransferen via contractuele weg
7. Vrijstellingen vanuit praktisch standpunt

Deel 3: Modellen

1. Denkwijze van de risicobeheerder
2. Studie van "EFQM"
3. Verzekeringsoverzicht producten particulier/ ondernemingen
4. Casestudy 1 en 2
5. Dienstverlening van een verzekeraar
6. Schadebeheer en vergoedingen

Doelstellingen

Beschrijving

Dit opleidingsonderdeel stelt zich tot doel de studenten vertrouwd te maken met de algemene werking van financiële instellingen. Zowel de traditionele "bancaire" activiteiten als de verzekeringsactiviteiten komen daarbij aan bod.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basisbegrippen van ondernemingsfinanciering, financiële rapportering en financiële algebra.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Voor de module Bankwezen:

Casu, B., Girardone, C. Molyneux, P. (2006), *Introduction to Banking*, Prentice Hall, 526 blz.

Voor het gedeelte Verzekeringswezen:

Claes, P. (2004), *Risicomangement*, Stenfert Kroese, 300 blz.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk, gesloten boek examen.

3e examenperiode (augustus/september)

zie 1e Examenperiode

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten.

Begeleiding

De student kan naast de colleges en de leermiddelen op het leerplatform steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichtingen.

Beleggingsleer

Code: FM1oBeLr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dewaelheyns Nico, Schoubben Frederiek

Coördinator: Dewaelheyns Nico

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Beleggingsleer

Inhoud

Het opleidingsonderdeel "Beleggingsleer" bestaat uit twee modules: "Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen" en "Vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer".

In de eerste module (*Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen*) wordt een overzicht gegeven van de verschillende instrumenten die op de financiële markten beschikbaar zijn, de methodes waarop ze verhandeld worden en de manieren waarop ze in een beleggingsportefeuille kunnen opgenomen worden (bv. via beleggingsfondsen of via directe aankoop effecten). In het deel over portefeuilletheorie wordt besproken hoe het risico en het rendement van een financieel actief gemeten kunnen worden en hoe die kennis gebruikt kan worden bij het vormen van optimale beleggingsportefeuilles. Vervolgens komen de belangrijkste financiële evenwichtsmodellen (bv. capital asset pricing model, arbitrage pricing theory models, etc.) en de efficiëntie van de kapitaalmarkten aan bod.

De tweede module bevat een grondige analyse van *vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer*. Na een overzicht van de prijsbepaling van vastrentende effecten en de termijnstructuur van intrestvoeten wordt aandacht geschonken aan de samenstelling en het risicobeheer van obligatieportefeuilles. Vervolgens worden het waarderen van opties, futures en andere afgeleide financiële producten en hun toepassingen binnen portefeuillebeheer behandeld. Module twee eindigt met een bespreking van actief portefeuillebeheer: hoe de performantie van een beleggingsportefeuille kan beoordeeld worden, wat de mogelijkheden van internationale diversificatie zijn, etc.

Doelstellingen

Beschrijving

Het opleidingsonderdeel "Beleggingsleer" heeft als doel de studenten vertrouwd te maken met de belangrijkste theorieën en concepten in verband met het samenstellen en waarderen van beleggingsportefeuilles. Na het volgen van het opleidingsonderdeel moeten studenten in staat zijn op een gefundeerde manier financiële instrumenten te waarderen, die instrumenten samen te brengen in portefeuilles en het risico van die portefeuilles te kunnen inschatten en opvolgen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Studenten moeten vertrouwd zijn met de basisconcepten van financiële algebra, financiële theorie en financiële instrumenten.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Bodie, Z., A. Kane & A.J. Marcus (2007/2008), *Investments* (7th Edition), McGraw-Hill.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk, gesloten boek examen.

50% van de score voor *Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen*

50% van de score voor *Vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer*

3e examenperiode (augustus/september)

zie 1e examenperiode

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten.

Begeleiding

Naast het handboek en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Vermogensplanning

Code: FM1oVermPI

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dieltiens Eugeen, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Van Uytbergen Steve

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Vermogensplanning

Inhoud

Binnen het geheel van deze cursus wordt aandacht geschonken aan de belangrijkste privaatrechtelijke, vennootschapsrechtelijke én fiscale aspecten van vermogensplanning. Aan de hand van talrijke toepassingen en praktijkvoorbeelden wordt ernaar gestreefd dat de studenten de competentie verwerven om aan (relatief eenvoudig) privé-vermogensbeheer te doen. Concreet bestaat het opleidingsonderdeel "Vermogensplanning" uit vier delen. Het eerste deel is daarbij puur inleidend en behelst met name een *begripsafbakening*. In het tweede deel wordt de studenten aangeleerd hoe een *particuliere vermogenssituatie* dient te worden geanalyseerd en geëvalueerd. Hierbij wordt tevens een overzicht gegeven van de ter beschikking staande particuliere vermogensbronnen en –aanwendungen. In deel drie worden de hoofdlijnen van de in het kader van vermogensplanning meest relevante rechtstakken besproken: huwelijksvermogensrecht, erfrecht en fiscaal recht (meer bepaald schenkings- en successierechten). De eigenlijke *planningstechnieken* vormen tenslotte het onderwerp van het derde en laatste deel.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel moeten de studenten in staat zijn om (1) een inventaris op te maken van de vermogenssituatie van particulieren, (2) een financieel toekomstplan uit te werken voor particulieren aan de hand van de ter beschikking staande financiële, juridische, fiscale en verzekeringstechnische instrumenten, en (3) de relevante overwegingen te maken bij de specifieke financiële beslissingen waarmee de doorsnee particulier zich tijdens zijn levensloop typisch geconfronteerd ziet.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Cools, H., *Almanak Vermogensplanning*, Standaard Uitgeverij (laatste editie).

Werkvormen

Omschrijving

Tijdens de hoorcolleges worden de theoretische en juridische fundamenteën van vermogensplanning besproken en aangevuld met talrijke oefeningen en praktijkvoorbeelden.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen bestaande uit open theorievragen en toepassingen. De toepassingen hebben daarbij het grootste gewicht.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen bestaande uit open theorievragen en toepassingen. De toepassingen hebben daarbij het grootste gewicht.

Examencontract

Schriftelijk examen bestaande uit open theorievragen en toepassingen. De toepassingen hebben daarbij het grootste gewicht.

Begeleiding

Naast het handboek en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Beoordelings- en beloningsbeleid

Code: HR1oBBBel

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Winne Sophie, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: De Winne Sophie

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Beoordelings- en beloningsbeleid

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Beoordelings- en beloningsbeleid gaat in op het HR-beleid en de juridische aspecten inzake beoordeling en beloning van personeel. Beoordelings- en beloningsbeleid staat als eerste opleidingsonderdeel geprogrammeerd binnen de afstudeerrichting Humanresourcesmanagement (HRM). Daarom zal er een inleidend college gegeven worden over de evolutie van traditioneel personeelsbeheer naar HRM en over de verschillende functionele domeinen binnen HRM (bv. werving en selectie, opleiding, beoordeling, enz.). Tot slot wordt de competentie 'communiceren' aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat dus uit 3 luiken:

1. HRM luik (docent Sophie De Winne)
2. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

Luik 1: Beoordelings- en beloningsbeleid (4 studiepunten)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Evolutie van personeelsbeheer naar HRM
2. Functiestudie en –analyse
3. Competentiemanagement (als alternatief voor functiestudie)
4. Beoordelingssystemen
5. Beloningssystemen
6. De loonkloof tussen mannen en vrouwen
7. Functiewaardering
8. Basisconcepten zoals validiteit, betrouwbaarheid, procedurele, interactionele, en distributieve rechtvaardigheid

Luik 2: Juridische aspecten van beoordeling en beloning (1 studiepunt)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Loon en loonbescherming
2. Gelijk loon voor gelijk werk

Luik 3: Competentieontwikkeling Communiceren (1 studiepunt)

Diverse gespreksvormen (bv. functioneringsgesprek, beoordelingsgesprek, enz.) zullen behandeld worden tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als in de vorm van oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in de instrumenten die gebruikt worden om functies en competenties te analyseren
2. inzicht hebben in de verschillende HR-instrumenten waarmee een organisatie waardevolle medewerkers kan beoordelen en belonen
3. keuzes inzake beoordelings- en beloningsbeleid in een juridische context kunnen plaatsen
4. een praktijkprobleem m.b.t. beoordelen en/of belonen op een kritische en systematische wijze kunnen analyseren

- en een voorstel tot oplossing formuleren
5. kritisch kunnen reflecteren over de thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
  6. zelfstandig een logische, duidelijke, intern consistente en inhoudelijk verantwoorde redenering kunnen opbouwen n.a.v. specifieke vragen over thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
  7. weten aan welke criteria goede communicatie voldoet, hoe deze criteria veranderen al naargelang de context en het soort gesprek en deze criteria in acht nemen bij het communiceren

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis uit het opleidingsonderdeel 'Mens & Organisatie' (Ba3) is aangewezen.
Basiskennis van 'Sociaal Recht' is aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

HRM luik (docent Sophie De Winne)

Lievens, Filip (2006). *Handboek Human Resource Management. Back to basics*. Leuven: Lannoo Campus.
Aanvullingen (artikels, slides etc.) worden verspreid via Toledo.

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Een bundel met sociale wetgeving.
Teksten en commentaren worden verspreid via Toledo.

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Informatie en teksten worden verspreid via Toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen:

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Communiceren' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

De student wordt beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, zijn/haar aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en een kort overzicht van leerpunten (gemaakt door de student na de workshop).

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

3e examenperiode (augustus/september)

Studenten die niet geslaagd zijn op het opleidingsonderdeel Beoordelings- en beloningsbeleid moeten een examen afleggen dat de drie luiken behelst.

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

(1) individuele opdracht (3/20)

(2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Uitwerken van een paper met (1) theoretische en technische informatie over één specifieke gespreksvorm en kritische bedenkingen en (2) de neerslag van een eigen ervaring met deze gespreksvorm.

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

Examencontract

Geen examencontract mogelijk.

Begeleiding

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu).

Frank Hendrickx is bereikbaar via telefoon (016/32.52.66) of via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be).

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail (ann.moreels@lessius.eu).

Personeelsstromen

Code: HR1oPersStr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Forrier Anneleen, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: Forrier Anneleen

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Personeelsstromen

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Personeelsstromen gaat in op het HR beleid en de juridische aspecten inzake instroom, doorstroom en uitstroom van personeel in de organisatie. Daarnaast wordt de competentie interviewen aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat uit 3 luiken:

1. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
2. HRM luik (docent Anneleen Forrier)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

Luik 1: Juridische aspecten van personeelsstromen (2 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld

1. Sociaal recht in het algemeen
2. De arbeidsrelatie en schijnzelfstandigheid
3. Vorm en inhoud van de arbeidsovereenkomst
4. Ontslag: algemeen
5. Ontslag: de dringende reden
6. Wijziging van de arbeidsvoorwaarden
7. Arbeidsmarktdiscriminatierecht

Luik 2: HRM aspecten van personeelsstromen (3 studiepunten):

Volgende thema's worden o.a. behandeld

1. Personeelsplanning
2. Instroom: werving- en selectie
3. Doorstroom: loopbaanbeleid en opleidingsbeleid
4. Uitstroom: retentiebeleid, ontslag

Luik 3: Competentieontwikkeling Interviewen (1 studiepunt)

Diverse interviewstructuren, -technieken en -vaardigheden worden behandeld tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als praktisch via oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Gezien de kerncompetenties van het opleidingsonderdeel evenredig verdeeld zijn over de verschillende delen (Juridisch luik (luik 1), HRM luik (luik 2) en Competentieluik (luik 3), moeten studenten voor ieder deel minstens een voldoende

behalen om het opleidingsonderdeel succesvol af te sluiten.

Doelstellingen

Beschrijving

De cursus beoogt niet enkel de ontwikkeling van kennis, maar heeft ook tot doelstelling het vermogen tot kritisch reflecteren te ontwikkelen en de student aan te leren de kennis opgebouwd in het opleidingsonderdeel toe te passen. Aan het eind van de cursus moet de student:

1. de personeelsbeschikbaarheid en -behoefte kunnen inschatten en op elkaar kunnen afstemmen
2. geschikte wervings- en selectieprocedures kunnen op punt stellen
3. kennis hebben over en inzicht hebben in loopbaanbeleid
4. kennis hebben over en inzicht hebben in opleidingsbeleid
5. kennis hebben over en inzicht hebben in retentiebeleid
6. keuzes inzake personeelsstromen kunnen plaatsen in een juridische context
7. de competentie 'interviewen' ontwikkeld hebben

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Vereiste voorkennis

Competenties

Voorkennis over 'Mens&Organisatie' is aangewezen
Basiskennis van Sociaal Recht is aangewezen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
Cursus: een bundel met sociale wetgeving.
Literatuur en commentaren worden verspreid via Toledo

HRM luik (docent Anneleen Forrier)
Lievens, Filip (2006). *Handboek Human Resource Management. Back to basics*. Leuven: Lannoo Campus.
Aanvullingen (artikels, slides etc.) worden verspreid via Toledo

Competentieluik (docent Ann Moreels)
Materiaal wordt verspreid door de docent zelf

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Werkvormen

Omschrijving

Juridisch luik
De werkvormen worden afgewisseld, in beginsel volgens het volgende stramien. De onderwerpen worden steeds ingeleid door middel van een hoorcollege. Een aantal onderwerpen zullen verder worden uitgediept, in de vorm van een

discussieseminarie of werkcollege. Daarbij zullen theoretische- of beleidsinzichten en praktijkvoorbeelden ter discussie worden voorgelegd. Met een aantal onderwerpen zullen de studenten ook oefenen, zoals het leren lezen en interpreteren van een wettekst of een rechterlijke uitspraak, of het opstellen van juridische documenten.

HRM luik

Er wordt vooral gedoceerd in hoorcolleges. In de les wordt actieve participatie verwacht. Daarnaast moeten de studenten ook een paper schrijven.

Competentieluik

De competenties worden voornamelijk aangeleerd via interactieve oefeningen en rollenspelen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Een schriftelijk examen.

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
De evaluatie bestaat uit 2 delen
(1) opdracht in kleine groepen (20%)
(2) schriftelijk examen (80%)

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)
De competentie 'Interviewen' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).
Studenten worden beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en inzicht in de persoonlijke leerpunten

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

3e examenperiode (augustus/september)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Schriftelijk examen

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)
Paper

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

Examencontract

Geen examencontract mogelijk

Begeleiding

Anneleen Forrier is te bereiken op:
03/201.18.08 of 016/32.68.73
anneleen.forrier@lessius.eu

Frank Hendrickx is te bereiken op:
016/32.52.66
frank.hendrickx@law.kuleuven.be

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail: ann.moreels@lessius.eu

Strategisch HRM

Code: HR1oStrHRM

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Winne Sophie, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: De Winne Sophie

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Strategisch HRM

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Strategisch HRM gaat in op de manieren waarop HRM kan bijdragen aan een succesvolle invoering/toepassing van de ruimere bedrijfsstrategie in diverse contexten. Daarnaast worden een aantal juridische aspecten van personeelsbeleid behandeld en wordt de competentie 'presenteren' aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat dus uit 3 luiken:

1. HRM luik (docent Sophie De Winne)
2. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

1. HRM-Luik: Strategisch HRM (4 studiepunten)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Verschillende rollen van de HR-manager
2. HRM en bedrijfsprestaties
3. Meten van de ROI (return on investment) van HRM
4. Organisatie van de HR-functie (bv. HR-uitbesteding, delegatie naar de lijn, e-HRM, shared services)
5. HR-dienstverlening (bv. kenmerken van goede dienstverlening, visie van verschillende stakeholders op HR-dienstverlening)
6. Kennisondersteunend HRM
7. HRM in diverse contexten
8. Kritische kanttekeningen bij strategisch HRM

2. Juridisch luik: Juridische aspecten van strategisch HRM (1 studiepunt)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Arbeidsreglement en tucht
2. Privacy op het werk
3. Herstructurering en outsourcing

3. Competentieluik: Competentieontwikkeling Presenteren (1 studiepunt)

Diverse tips om een goede presentatie te maken en technieken om goed te presenteren zullen behandeld worden tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als in de vorm van oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in de strategische rol die HRM kan spelen in een bedrijf en de impact kunnen evalueren van bepaalde HRM-keuzes op de organisatie, op het gedrag van werknemers en op andere functionele domeinen in de organisatie
2. keuzes inzake strategisch HRM in een juridische context kunnen plaatsen
3. een praktijkprobleem m.b.t. strategische HRM-vraagstukken op een kritische en systematische wijze kunnen analyseren en een voorstel tot oplossing formuleren
4. kritisch kunnen reflecteren over de thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
5. zelfstandig een logische, duidelijke, intern consistente en inhoudelijk verantwoorde redenering kunnen opbouwen n.a.v. specifieke vragen over thema's (zowel functioneel/technische als juridische aspecten) die aan bod gekomen zijn
6. weten aan welke criteria een goede presentatie voldoet en deze criteria in acht nemen bij het geven van presentaties

De kerncompetenties die verworven moeten worden in het opleidingsonderdeel zijn evenredig verdeeld over de verschillende luiken, i.e. HRM-luik, juridisch luik en competentieluik.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis uit het opleidingsonderdeel 'Mens & Organisatie' (Ba3) is aangewezen.

Basiskennis van 'Sociaal Recht' is aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

HRM luik (docent Sophie De Winne)

Sels, L. en De Winne, S. 2005. *HRM in breedbeeld. Een toetsing van retoriek aan realiteit*. Leuven: ACCO.

Teksten en slides worden verspreid via Toledo.

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Een bundel met sociale wetgeving.

Teksten en commentaren worden verspreid via Toledo.

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Informatie en teksten worden verspreid via Toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

/

2e examenperiode (juni)

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen:

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Presenteren' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

De student wordt beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, zijn/haar aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en een kort overzicht van leerpunten (gemaakt door de student na de workshop).

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

3e examenperiode (augustus/september)

Studenten die niet geslaagd zijn op het opleidingsonderdeel Strategisch HRM moeten een examen afleggen dat de drie luiken behelst.

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Uitwerken van een paper met (1) theoretische en technische informatie over het geven van presentaties en kritische bedenkingen en (2) de neerslag van een eigen ervaring met presenteren.

Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor elk luik minstens een voldoende te behalen.

Examencontract

Geen examencontract mogelijk.

Begeleiding

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu).

Frank Hendrickx is te bereiken via telefoon (016/32.52.66) of via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be).

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail (ann.moreels@lessius.eu).

Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

Code: HR1oArbMArbV

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Forrier Anneleen, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: Forrier Anneleen

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen gaat dieper in (1) op de werking van de arbeidsmarkt en actuele thema's en trends op de arbeidsmarkt en (2) op processen en structuren die de verhoudingen tussen de partijen in het arbeidsbestel vormgeven. De competentie onderhandelen wordt aangeleerd.

Luik 1: Juridische aspecten van arbeidsverhoudingen (2 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. Sociaal overleg en vakbonden
2. CAO-recht
3. De ondernemingsraad en inspraak in KMO's
4. Comité PBW en vakbondsafvaardiging
5. Collectieve arbeidsconflicten en staking
6. Arbeidsinspectie, bemiddeling, arbeidsgerechten

Luik 2: Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen (3 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. De werking van de arbeidsmarkt
2. Actuele thema's en trends op de arbeidsmarkt (zoals o.a. de vergrijzing)
3. De houding en rol van de verschillende partijen op de arbeidsmarkt m.b.t. deze thema's

Luik 3: Competentieontwikkeling Onderhandelen (1 studiepunt)

Diverse onderhandelings technieken worden behandeld tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als praktisch via oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Gezien de kerncompetenties van het opleidingsonderdeel evenredig verdeeld zijn over de verschillende delen (Juridisch luik (luik 1), HRM luik (luik 2) en Competentieluik (luik 3), moeten studenten voor ieder deel minstens een voldoende behalen om het opleidingsonderdeel succesvol af te sluiten.

Doelstellingen

Beschrijving

De cursus beoogt niet enkel de ontwikkeling van kennis, maar heeft ook tot doelstelling het vermogen tot kritisch reflecteren te ontwikkelen en de student aan te leren de kennis opgebouwd in het opleidingsonderdeel toe te passen. Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in het sociaal overlegmodel in België

2. arbeidsmarktgegevens kunnen interpreteren
3. het actuele arbeidsmarktdebat kunnen volgen
4. inzicht hebben in actuele arbeidsmarktthema's, d.w.z. in staat zijn om een beargumenteerd antwoord te geven op vragen als
  - wat is het probleem
  - wat zijn mogelijke oplossingen
  - hoe staan de verschillende partijen tegenover deze oplossingen
5. de competentie Onderhandelen ontwikkeld hebben

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis van Sociaal Recht is aangewezen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
Cursus: een bundel met sociale wetgeving.
Literatuur en commentaren worden verspreid via Toledo

HRM luik (docent Anneleen Forrier)
Materiaal (artikels, slides etc.) wordt verspreid via Toledo

Competentieluik (docent Ann Moreels)
Materiaal wordt verspreid door de docent zelf

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Werkvormen

Omschrijving

Juridisch luik
De werkvormen worden afgewisseld, in beginsel volgens het volgende stramien. De onderwerpen worden steeds ingeleid door middel van een hoorcollege. Een aantal onderwerpen zullen verder worden uitgediept, in de vorm van een discussieseminarie of werkcollege. Daarbij zullen theoretische- of beleidsinzichten en praktijkvoorbeelden ter discussie worden voorgelegd. Met een aantal onderwerpen zullen de studenten ook oefenen, zoals het leren lezen en interpreteren van een wettekst of een rechterlijke uitspraak, of het opstellen van juridische documenten.

HRM luik
Er wordt vooral gedoceerd in hoorcolleges. In de les wordt actieve participatie verwacht. Daarnaast moeten de studenten ook een paper schrijven.

Competentieluik
De competenties worden voornamelijk aangeleerd via interactieve oefeningen en rollenspelen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Een schriftelijk examen.

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
De evaluatie bestaat uit 2 delen

- (1) opdracht (20%)
- (2) schriftelijk examen (80%)

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)
De competenties worden aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop.
Aanwezigheid en positieve en actieve medewerking zijn van doorslaggevend belang voor de evaluatie

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

3e examenperiode (augustus/september)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (2 studiepunten)
Schriftelijk examen

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (3 studiepunten)
Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (1 studiepunt)

Paper

Deze verdeling heeft enkel betrekking op de omvang van de leerstof, niet op de te verwerven competenties. Om voor het opleidingsonderdeel te slagen, dienen studenten voor ieder deel minstens een voldoende te behalen

Examencontract

Geen examencontract mogelijk

Begeleiding

Anneleen Forrier is te bereiken op:
03/201.18.08 of 016/32.68.73
anneleen.forrier@lessius.eu

Frank Hendrickx is te bereiken op:
016/32.52.66
frank.hendrickx@law.kuleuven.be

Ann Moreels is bereikbaar via e-mail: ann.moreels@lessius.eu

Speciale topics in marketing

Code: MM1oToegMark

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Lagae Wim, Van Aelst Marc, Van Beirendonck Jules

Coördinator: Lagae Wim

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Speciale topics in marketing

Inhoud

Luik 1. Verdieping Dienstenmarketing (Wim Lagae – 2SP)

Kennismaking met diensten(producten)

Diensten strategisch positioneren in de markt

Het dienstenproduct

Prijszetting van diensten: ratio of perceptie?

Het belang van plaats en tijd

Diensten als processen

Personeel als cruciale factor

Perceptie en kwaliteit

Belevenissenmarketing

Luik 2. Retailing (Jules Van Beirendonck – 2 SP)

Het retail landschap

Machtsverschuiving binnen distributiesector

Groeiend succes van huismerken

Opkomst van hard discounters

Luik 3. Direct Marketing (Mark Van Aelst – Duval Guillaume Dialogic – 2SP)

Direct marketing: doelen en instrumenten

Klassieke en nieuwe mediakanalen

E-marketing (interactieve, virale en mobiele marketing)

Integratie online- en offline-marketing

Kennisgedreven CRM

Doelstellingen

Beschrijving

1. Inzicht hebben in de relevantie van de verschillen de theorieën en concepten binnen het vakgebied van de diensten marketing
2. Een grondig inzicht hebben in de centrale concepten van retailing.
3. Marketingdata kunnen verzamelen, verwerken en interpreteren

4. Een diepgaand inzicht hebben in databasemarketing en deze kunnen toepassen op actuele gevalstudies

Vereiste voorkennis

Competenties

Voorkennis:

- Inleiding tot de marketing
- Strategische marketing

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Maegherman, K. (2007), Marketing van Diensten, Garant.
Powerpoint presentaties én aanvullende teksten (Toledo-leeromgeving)

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Voor elk inhoudelijk luik is een aangepaste examenvorm:

- dienstenmarketing: schriftelijk examen (1/3 van de punten)
- direct marketing: mondeling examen met schriftelijke voorbereiding (1/3 van de punten)
- Retailing: schriftelijk examen (1/3 van de punten)

Een student slaagt pas voor het vak indien hij een voldoende heeft voor zowel het luik dienstenmarketing, direct marketing als retailing.

3e examenperiode (augustus/september)

Voor elk inhoudelijk luik is een aangepaste examenvorm:

- dienstenmarketing: schriftelijk examen (1/3 van de punten)
- direct marketing: mondeling examen met schriftelijke voorbereiding (1/3 van de punten)
- Retailing: schriftelijk examen (1/3 van de punten)

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten

Begeleiding

Studenten kunnen altijd persoonlijk of via e-mail problemen melden of advies krijgen.

Marketingcommunicatie

Code: MM1oMComm

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Lagae Wim, Verckens Jan Pieter

Coördinator: Lagae Wim

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Marketingcommunicatie

Inhoud

Bedoeling van dit opleidingsonderdeel is om recente ontwikkelingen in het domein van de promotie of marketingcommunicatie aca demisch te situeren. Na een voorstelling van geïntegreerde communicatie is er een analyse van doelen en doelgroepen. Vervolgens wordt de segmentatie- en positioneringsproblematiek geanalyseerd. Er is een diepgaande analyse van de verschillen de instrumenten van geïntegreerde marketingcommunicatie (Public Relations, Public Affairs, Crisiscommunicatie, Sponsoring, Reclame (en effectiviteit), Sales promotions, ...) en mediakanalen, ook aan de hand van cases en geïntegreerde praktijklezingen. De ultieme klemtoon ligt op de situering van communicatie met de markt, waarbij de laatste gedeelte afgehandeld wordt in termen van afnemers (vooral B2C en ook B2B).

INHOUD (overal Wim Lagae, tenzij JPV (=Jan Pieter Verckens))

1. Geïntegreerde communicatie

Externe communicatie (corporate communicatie)

Interne communicatie (ondernemingscommunicatie/ corporate) (JPV)

De communicatiemix

Integratie van marketing- en ondernemingscommunicatie

Kansen en belemmeringen voor geïntegreerde communicatie

2. Strategie van marketingcommunicatie

Opbouwen van merkwaarde

Werking van marketingcommunicatie

Doelgroepen

Doelstellingen

Budgetten

3. Instrumenten van marketingcommunicatie

Reclame

Sponsoring

PR

Hospitality en relatiemarketing (WL)

Persbenadering (JPV)

Winkelpuntcommunicatie

4. Crossculturele communicatie (JPV)

Dimensies van cultuur (Hofstede)

Crossculturele marketingcommunicatie

5. Capita selecta in marketingcommunicatie (WL)

Databasemarketing (communicatie)

Inzetten van sponsored magazines

Business-to-business communicatie

6. Effectiviteit van communicatie (JPV)

Interne communicatie (communicatie-audit)

Externe communicatie (effectmeting)

Doelstellingen

Beschrijving

1. Inzicht hebben in de relevantie van de verschillen de theorieën binnen het vakgebied van de werking van reclame en marketingcommunicatie
2. Een grondig inzicht hebben in de samenhang tussen de doelstellingen, instrumenten en media van marketingcommunicatie en hun praktijkrelevantie

3. Data kunnen verzamelen, verwerken en interpreteren rond de effectiviteit van instrumenten van marketingcommunicatie
4. Een diepgaand inzicht hebben in processen van interne en externe communicatie

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

CURSUSMATERIAAL (voorlopig)

De Pelsmacker, P., Geuens, M., van den Bergh, J. (2008), *Marketingcommunicatie*, Amsterdam: Pearson Education Benelux, 3d ed.

Lagae, W. (2008), *Sportcommunicatie: tactiek en techniek*, Nieuwegein, Arko Sports Media.

Selectieve bibliografie voor interne en marketingcommunicatie.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten.

Begeleiding

Studenten kunnen altijd persoonlijk of via e-mail problemen melden of advies krijgen.

Consumer Behavior

Code: MM1oConsGedr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Engels

Docenten: Geyskens Kelly, Vandecasteele Bert

Coördinator: Geyskens Kelly

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Consumer Behavior

Inhoud

De consumentenpsychologie bestudeert de cognitieve, affectieve, en gedragsmatige reacties van consumenten op producten en diensten, en op de marketing van die producten en diensten. Ieders leven is doordrongen van het 'consument zijn', wat van het consumentengedrag een interessant theoretisch studiedomein op zich maakt. We bekijken het domein echter ook vanuit twee meer pragmatische invalshoeken. De onderzoeker met maatschappelijke oriëntatie bestudeert hoe en waarom consumenten redeneerfouten maken die hun eigen welzijn kunnen schaden, en wat daaraan gedaan kan worden. Daarnaast is er het perspectief van de marketingmanager: marketers die begrijpen hoe hun consumenten denken, voelen en handelen, kunnen meer effectieve marketingprogramma's maken die hen toelaten een competitief voordeel in de markt te verwerven. De cursus besteedt vooral aandacht aan het leer- en keuzegedrag van de consument, omdat precies vanuit beide toegepaste perspectieven hier de belangrijkste inzichten te vinden zijn.

Deel I: Hoe consumenten productkennis verkrijgen, ophalen, en gebruiken

Aandacht en begripsvorming

Het geheugen van de consument

Productevaluatie en voorkeuren

Keuzegedrag

De kwetsbare consument: vertekeningen in het keuzegedrag

Deel II: Overtuiging en beïnvloeding

De verschillende benaderingen tot overtuiging

Principes van zelf-overtuiging

Principes van sociale beïnvloeding

De weerbare consument: overtuigingskennis

Deel III: Onderzoek naar consumentengedrag

Wat is experimenteel onderzoek?

Consumenteninnovativiteit (Bert Vandecasteele)

Zelfcontrole in consumentengedrag

Doelstellingen

Beschrijving

Het doel van de studie naar consumentengedrag is het besluitvormingsproces rond consumptiebeslissingen te begrijpen. Hierbij wordt tevens de invloed van familie, vrienden, referentiegroepen en de maatschappij in het algemeen op de consument in kaart gebracht.

Vereiste voorkennis

Competenties

Cursus 'inleiding tot de marketing' en 'strategische marketing'

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Kardes, Frank (2002), "Consumer behavior and managerial decision making", Reading, MA : Addison-Wesley, 2nd Ed.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Werkvormen

Omschrijving

De hoorcolleges betreffen het handboek en een aanvulling met relevante wetenschappelijke artikels. De studenten worden verwacht deze artikels zelf grondig door te nemen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- Andere: Individuele opdracht

1e examenperiode (januari)

schriftelijk examen

3e examenperiode (augustus/september)

schriftelijk examen

Begeleiding

Kelly Geyskens is bereikbaar via e-mail (kelly.geyskens@lessius.eu) of via telefoon (03/201.18.82)

Marketing Engineering

Code: MM1oMarEng
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Lamey Lien
Coördinator: Lamey Lien

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Marketing Engineering

Inhoud

Marketeers worden geconfronteerd met steeds snellere veranderingen in de markt en overrompeld met een hele hoop gegevens en informatie. Vandaag de dag is het voor marketing managers niet meer voldoende om alleen een grondige kennis van marketing concepten te bezitten. Meer en meer worden feitengebaseerde analyses en de aanwending van beslissingsmodellen gevraagd om de marketingstrategie van een onderneming te ondersteunen. Marketing engineering is een relatief nieuwe discipline die marketeers toelaat om marketing concepten om te zetten in contextspecifieke operationele beslissingen en acties door gebruik te maken van analytische en kwantitatieve technieken. In deze cursus proberen we de theorie te linken met de praktijk. De nodige know-how en tools worden aangeleerd die je in staat zullen stellen om de juiste informatie te verzamelen en te analyseren met als doel betere marketing plannen op te stellen, betere producten te ontwikkelen, betere doelgroepen te selecteren, betere reclame strategieën op te stellen .... , kortom, betere beslissingen te nemen. Een bedrijfskundige vertaalslag naar de bruikbaarheid van deze analysetechnieken voor marketing beslissingsnemers wordt hierbij beklemtoond. Meer specifiek, zal er een overzicht gegeven worden van een aantal kwantitatieve methoden, voor welke vraagstukken deze kunnen gebruikt worden en hoe deze kunnen ingezet worden ter ondersteuning bij marketing beslissingen. Dit wordt telkens geïllustreerd aan de hand van enkele praktijk cases. Volgende deeldomeinen zullen nader belicht worden in de cursus:

- Market Response Models
- Segmentatie & Positionering
- Productontwikkeling
- Reclame & Promotie Beslissingen

Doelstellingen

Beschrijving

- Kennis van verschillende kwantitatieve technieken bruikbaar binnen marketing
- Het oplossen van marketing vraagstukken aan de hand van verschillende marketing modellen: welke kwantitatieve technieken bruikbaar voor welke marketingvraagstukken en hoe toepassen?

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- "Marketing Engineering: Computer-Assisted Marketing Analysis and Planning"
Gary Lilien and Arvind Rangaswamy

- www.mktgeng.com

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Evaluatie

Types

- mondeling examen
- permanente evaluatie
- Andere: groepswerk

2e examenperiode (juni)

mondeling examen
groepswerk doorheen het jaar
permanente evaluatie

3e examenperiode (augustus/september)

individuele opdracht
mondeling examen

Begeleiding

Voor extra info kan je steeds terecht op volgend e-mail adres: lien.lamey@lessius.eu

Haveneconomie, transport en logistiek

Code: OM1oHaTrLo
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Coeck Chris
Coördinator: Coeck Chris

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Haveneconomie, transport en logistiek

Inhoud

Haveneconomie, transporteconomie en logistiek management moeten op een geïntegreerde wijze bestudeerd worden. Aangezien verkeer en vervoer in de loop van de geschiedenis van essentieel belang zijn geweest voor de functionering van de economie en het maatschappelijke leven, hebben de disciplines vertakkingen op uiteenlopende terreinen van de economische wetenschap.

In een eerste deel worden bij wijze van inleiding enkele belangrijke begrippen met betrekking tot het vervoerssysteem besproken en wordt het studieterrein van de zeehavens en haar economische omgeving afgebakend, gedefinieerd en beschreven. Vervolgens worden de economische betekenis en de organisatie van de vervoerseconomie en –logistiek geanalyseerd. Doorheen de cursus wordt aanvullend op de algemene begrippen van de haven- en transporteconomie een inzicht gegeven van de logistieke organisatie van het vervoer alsook van de werking van een haven als belangrijkste draaischijf van vervoer en van welvaartscreatie. De werking van een polyvalente zeehaven met een grote verscheidenheid aan behandelde goederen op terminals die qua kenmerken en lay-out erg van elkaar verschillen wordt besproken, alsook de verschillende beroepen en diensten die kunnen worden onderscheiden. Tenslotte wordt de rol van de zeehavens als vestigingsplaatsen voor industrieën aangegeven, wordt concurrentie tussen havens en havenproductiviteit besproken en wordt het belang van de havens voor een stad, regio en natie diepgaand geanalyseerd.

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten moeten in staat zijn

1. de (geografische, economische, technische en organisatorische) aspecten die verband houden met en van belang zijn voor de haveneconomie, de vervoerseconomie en de logistiek te begrijpen en in de juiste context te plaatsen;
2. de impact van transport en logistiek op strategisch en operationeel vlak te kunnen schetsen;
3. een wetenschappelijke benadering op basis van de aangegeven analysemethoden en analysetechnieken te combineren met een praktische en beleidsmatige aanpak

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Coeck, C, J-P. Merckx en A. Verbeke (2006), "Haveneconomie en -logistiek", Garant Uitgeverij.

Aanbevolen leermiddelen

Macharis, C en J. Van Mierlo (2006), "Goederen- en Personenvervoer: Vooruitzichten en Breekpunten", Garant Uitgeverij.

Blauwens, G., P. De Baere en E. Van De Voorde (2001), "Vervoerseconomie", Standaard Uitgeverij.

Werkvormen

Omschrijving

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of

het schakelprogramma handelswetenschappen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen

Examencontract

Schriftelijk examen

Begeleiding

Wanneer men vragen heeft kan men zich wenden tot de docent.